

บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม

อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

Development Locality roles of Nong Kham Subdistrict Administration

Organization Kaeng khro District, Chaiyaphum Province

เทวกร แก้วเพ็ญศรี¹ ผิน ปานขาว²

Thawakorn Kaewpensri¹ Phin Pankhaw²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติหาค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดสอบ t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า

1) บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.84$) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.61$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.53$) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.50$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.12$) ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : บทบาทการพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

¹ นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา, E-mail: gunhalila@gmail.com

Master's degree student, Master of Public Administration program, Nakhonratchasima College

² (รองศาสตราจารย์), สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

(Associate Professor), Department of Public Administration Nakhonratchasima College

Abstract

The education this time have the objective of the education is 1) For study development locality of Nong Kham subdistrict administration organization kaeng khro district, Chaiyaphum province, 2) Chaiyaphums for compare with development locality of Nong Kham subdistrict administration organization kaeng khro district, Chaiyaphum province, separate follow personal factor, The sample that use in the education this time is people in organization border administrates kaeng khro district, Chaiyaphum province, fix sample amount 379 persons size, a tool that use in the education is, questionnaire, analyse the data by use program readymade way statistics computer seeks percentage value, The part deviates the standard, use the test, t-test, and, F-test,

The education meets that,

1) Development locality roles of Nong Kham subdistrict administration organization kaeng khro district, Chaiyaphum province, by the overall image is in many level, ($\bar{X} = 3.61$), arrange the average too much froms seek a little, as follows, infrastructure side, ($\bar{X} = 3.84$), education side, a religion and the culture, ($\bar{X} = 3.61$), The social, ($\bar{X} = 3.53$), natural resources side and the environment, ($\bar{X} = 3.50$), and economic, ($\bar{X} = 3.12$), respectively,

2) Role development locality comparison of an organizations administrate Nong Kham subdistrict administration organization kaeng khro district, Chaiyaphum province, separate follow the gender, age, education level, and an occupation, by the overall image and lay a side, not different prevent every a side,

Keywords : Development locality roles, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นของไทย ได้วิวัฒนาการขึ้นภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นการปกครองในระบบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ.2475 ในอดีตการบริหารงานภาครัฐ อำนาจการบริหารงานมาจากส่วนกลาง คือ การกำหนดนโยบาย ทิศทาง แผนงาน โครงการต่างๆ เริ่มที่ส่วนกลาง จึงไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ภาครัฐจึงมีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานจากภาครัฐเป็นศูนย์กลางเปลี่ยนแปลงไปสู่ “การดำเนินการโดยประชาชน” เป็นการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนอย่างแท้จริง (กนิษฐา สุทธิเจริญ. 2555 : 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 78 ได้กำหนดการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น และพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการรวมถึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (พัชฌันท์ ฤทธิชัย. 2558 : 1)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้งบประมาณและทรัพยากรในการบริหารงานและพัฒนาประเทศลงไปสู่ระดับท้องถิ่นมากขึ้น การผลักดันเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นอันจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง แนวความคิดในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะระดับท้องถิ่น ถือเป็นการผสมผสานกันระหว่างการใช้อำนาจรัฐและอำนาจประชาชน เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ซึ่งแต่เดิมที่ผ่านมาการจัดทำแผนงานและโครงการต่างๆ จะถูกกำหนดขึ้นโดยหน่วยงานจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (Top-down) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง ทำให้การพัฒนาที่ผ่านมาไม่สอดคล้อง หรือตรงกับปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเท่าที่ควร ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของหน่วยงาน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จึงเป็นพื้นฐานการมีส่วนร่วมที่สำคัญที่จะทำให้คนในท้องถิ่นได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมืองของตน เช่น การเข้าร่วมประชาคมเพื่อเสนอแนะความคิดเห็น เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนการเข้าร่วมกำกับ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ.2552 โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและ

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคน (รัฐธรรมนูญ 2558 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ เป็นหนึ่งในองค์กรปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งหมด 49 ตารางกิโลเมตร/หรือประมาณ 30,625 ไร่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบ และที่ราบสูง ด้านทิศตะวันตกติดเทือกเขาภูแลนคา เนื่องจากมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นภูเขา มีลำห้วยไหลผ่าน 4 สาย คือ ลำห้วยยาง ลำห้วยยางน้อย ลำห้วยป่าเสี้ยว และลำห้วยหนองงูเห่า พื้นที่ส่วนใหญ่ ราษฎรใช้ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ มีจำนวนประชากรตามข้อมูลตามทะเบียนราษฎร ประชากรทั้งสิ้น 7,358 คน แยกเป็นชาย 3,696 คน แยกเป็นหญิง 3,662 คน จำนวนครัวเรือน 2,224 ครัวเรือน มีพื้นที่หมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ 13 หมู่บ้าน (แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – 2565) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม, 2561 : 1-4) มีการกิจกรรมมากมายในการบริหารงานเพื่อดูแลและให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งพัฒนาคน สังคมให้มีคุณภาพ แก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การค้า และการลงทุน พัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาการท่องเที่ยว และระบบบริหารจัดการที่ดี จากสภาพพื้นที่กว้างขวาง เขตรับผิดชอบจำนวนมาก ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความต้องการที่จะได้รับประโยชน์ในด้านโครงสร้างพื้นฐานเช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ด้านเศรษฐกิจ กินดีอยู่ดี ด้านสังคมอยู่กันอย่างสงบสุข และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ให้อยู่ในสภาพที่ดี ใช้การได้ ซึ่งบางครั้งการบริหารงานอาจไม่ทั่วถึง เพราะมีบุคลากร ในการนำนโยบายของผู้บริหารไปปฏิบัติอยู่ประมาณ 68 ราย ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนพื้นที่ และประชาชนที่ต้องดูแล ดังนั้นคณะผู้บริหาร บุคลากร จึงไม่สามารถรับรู้ความต้องการของประชาชน ได้ว่าขาดตกบกพร่องในเรื่องใด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน ทั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ย่อมมีความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นที่สุด

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้บริหารและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยากทราบความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไร ซึ่งผลการศึกษาจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการศึกษา

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท

บทบาท ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Role เป็นเรื่องของพฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Function) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าเมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรง และเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบนั้นมันักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่าบทบาท หรือ Role ไว้ดังนี้

พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561 : 10) บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ หรือพฤติกรรมการแสดงออกตามสถานภาพของแต่ละบุคคลที่กำหนดไว้ในตำแหน่งทางสังคม ทางหน้าที่การงาน ตามสภาพแวดล้อม ของแต่ละบุคคลในสถานภาพนั้นๆ และบทบาทจะเปลี่ยนไปตามตำแหน่งหน้าที่ ที่เปลี่ยนไป

กษพวรรณ โรจนวิฑิตพงศ์ (2559 : 6) บทบาท หมายถึง อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการงานโดยตรงและงานพิเศษที่ควรจะต้องกระทำ หรือพฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่า ต้องปฏิบัติอย่างไร เช่น เป็นครูมีหน้าที่ต้องสอนหนังสือ เป็นทหารต้องเป็นรั้วของชาติ เป็นบุตรมีหน้าที่ต้องเชื่อฟังบิดา มารดา เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม

พลอยพรรณ เชี่ยวชาญ (2559) บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังไว้ โดยได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยมทางขนบธรรมเนียมและประเพณีของแต่ละสังคม โดยบทบาทของบุคคลในสังคมจะแสดงออกมาในรูปแบบใดก็จะขึ้นอยู่กับสถานภาพของบุคคลนั้นๆ ตามที่บรรทัดฐานของสังคมได้กำหนดไว้

สงวนศรี วิรัชชัย (2547 : 27) ได้อธิบายไว้ว่า “ถ้าพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบว่าบาทมีอยู่หลายลักษณะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทที่สังคม หรือกลุ่ม หรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่าข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการ เป็นต้น

2. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติตามบทบาทที่ผู้รับความคาดหวังนี้มักจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีความคาดหวังมากกว่าหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

3. บทบาทตามความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่นผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนเองมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องสอดคล้องกับบทบาทที่ใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น บทบาทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ถูกคาดหวังก็ได้

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมการคาดหวังต่อผู้อื่น ทั้งๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนได้

5. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ที่คนเราเลือกที่จะรับรู้และอาจมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วย อิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลายๆ อย่าง ดังนั้น เมื่อผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาท โดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกัน และอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งด้วย”

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (2546 : 459) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของ “บทบาท” หมายถึง การทำท่าตามบทการรำ ตามบท โดยปริยาย หมายความว่า การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู

สรุปได้ว่าบทบาท เป็นตำแหน่งทางสังคม ซึ่งทุกคนดำรงอยู่ทั้งในด้านการปฏิบัติงานหรือในระบบสังคมทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ซึ่งบทบาทของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป และบทบาทสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

2. ประเภทของบทบาท

ทิตยา สุวรรณะชญ (2547: 45) กล่าวสรุปฐานะตำแหน่ง และบทบาททางสังคมไว้ดังนี้

1. สถานภาพ (Status) มีอยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครองสถานภาพนั้น

2. บทบาทที่ควรจะเป็น (Ought to be role) มีประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่งบทบาท
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่ง และบทบาทนี้ ได้มาจากการปะทะสังสรรค์ทางสังคม (Socialization) ในสังคมนั้นๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริงของคนที่ครองฐานะตำแหน่งคนอื่นๆ เพราะพฤติกรรมจริงๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเองและบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรม และเครื่องกระตุ้น (Stimulus) ที่มีอยู่ในเวลา และสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

ศิรินทรา บุญรอด (2559 : 28) การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการดำเนินการแก้ไขกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่น ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นท้องถิ่นที่มีความเจริญเติบโตและยั่งยืน เปลี่ยนคุณภาพชีวิตของผู้อยู่ในท้องถิ่นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและที่สำคัญที่สุด คือ ภาคประชาชน

สันติ ห้วนน้ำ (2555 : 28) การพัฒนาท้องถิ่น คือ การดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นที่มุ่งส่งเสริมในการสร้างความมั่นคงให้กับท้องถิ่น ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีการร่วมมือของแต่ละฝ่ายทั้งทางภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา หรือเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน

อรอนงค์ แก้วสง่า (2555 : 18-19) ได้รวบรวมนิยามของการพัฒนาท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1) การพัฒนาท้องถิ่น เป็นกรวิธีที่มุ่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น โดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนในท้องถิ่น และควรจะเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง แต่ถ้ประชาชนในท้องถิ่นไม่รู้จักริเริ่ม ก็ให้ใช้เทคนิคในการกระตุ้นเตือนให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้วิธีนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง ซึ่งโดยวิธีดังกล่าวนี้องค์การสหประชาชาติได้ยึดถือเป็นแนวทางมาตรฐาน

2) การพัฒนาท้องถิ่น เป็นขบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยการรวมกำลังของราษฎรเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิต และเพื่อทำให้ราษฎรมีความสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศได้อย่างเต็มที่

3) การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง เทคนิคและวิธีการโดยจัดทำเป็นโครงการอันหนึ่งอันเดียวกันในการที่จะส่งเสริมปรับปรุงชุมชนท้องถิ่น โดยพยายามที่จะรวมเอาความช่วยเหลือจาก

ภายนอกมารวมผสมผสานกับความมานะพยายามของชาวบ้าน ในท้องถิ่นเองและพยายามกระตุ้นความคิดริเริ่ม จากท้องถิ่นและลักษณะของผู้นำไปด้วยในตัว และถือว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยงในการนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านนี้ องค์การสหประชาชาติได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึงกระบวนการซึ่งรวมเอาความมานะพยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกัน ในการส่งเสริมของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้มีบทบาทเข้าร่วมในชีวิตอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศชาติ และเพื่อให้มีส่วนร่วมสนับสนุนความเจริญของสหประชาชาติด้วยกรรมวิธีจึงมีสาระสำคัญคือ ความร่วมมือของประชาชนด้วยศรัทธาที่จะสร้างเสริมระดับความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นโดยอาศัยความริเริ่มของตนเองเป็นสำคัญ การกำหนดให้มีหน่วยองค์การรัฐบาลเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและวิชาการ เพื่อช่วยให้ความคิดริเริ่มการช่วยตนเอง และความช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4) การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการแห่งการกระทำทางสังคม ซึ่งราษฎรในชุมชนนั้นๆ ร่วมกันจัดวางและลงมือกระทำการเอง กำหนดว่ากลุ่มของตนและแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไร และปัญหาร่วมกันมีอะไรบ้าง แล้วจัดทำแผนการของกลุ่มและเอกชน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ แต่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ ให้มากที่สุด และถ้าจำเป็นอาจจะของท้องถิ่น หมายถึง การรวมกำลังดำเนินงานปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ให้ชุมชนนั้นมีความเป็นปึกแผ่นและดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ การทำงานพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นในขั้นแรก จะต้องอาศัยความร่วมมือกำลังกันของราษฎรในชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ ในการช่วยตัวเองและความร่วมมือกันดำเนินงาน แต่มักจะได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการด้วย จากหน่วยราชการหรือองค์การอาสาสมัครอื่นๆ การพัฒนาชุมชนเป็นโครงการซึ่งให้ราษฎรในหมู่บ้านสามารถยื่นมือออกมาบริการต่างๆ ของรัฐบาลซึ่งมีอยู่แล้วไปใช้ประโยชน์

6) การพัฒนาท้องถิ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการที่ใช้ในการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น เป็นส่วนที่มีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนและแตกต่างออกไป ซึ่งประกอบด้วย การพึ่งพาตนเอง การพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และ การพิจารณาถึงลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และลักษณะอื่นๆ ของชุมชนนั้นๆ เป็นส่วนร่วม

7) การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อการกระตุ้นยั่วยุ และส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดความริเริ่มขึ้นและเข้าร่วมมือในการดำเนินงานปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง และส่งเสริมสร้างท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

8) การพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่มุ่งจะชักจูงและส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้สึกกระตือรือร้นและสนใจที่จะเข้าร่วมมือในการดำเนินการปรับปรุงการทำการมาหากินเพื่อสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น

9) การพัฒนาท้องถิ่นย่อย มีผลต่อการมีส่วนร่วมเพราะการที่บุคคลมีความเห็นแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา หรือการที่ต้องนำตนเองเข้าไปพัวพันกับงานของส่วนรวม ย่อมมีผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป

สรุปได้ว่า องค์การในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาเสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนาพิจารณาแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดของฝ่ายและรายละเอียดของงานแล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อประกาศใช้ต่อไป และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงานและจัดทำร่างข้อกำหนดของฝ่ายและรายละเอียดของงาน เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนขนาดของประชากร (proportion to size) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน โดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของทอว์ ยามาเน่ (Tora Yamane อ้างใน สุรพล พรหมกุล. 2554 : 77)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ (Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) และ F-test (one way ANOVA)

ผลการศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์หัตถบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.61) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย= 3.84) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย= 3.61) ด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย = 3.53) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย= 3.50) และด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย= 3.12) ตามลำดับ

สรุปผลการเปรียบเทียบหัตถบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการศึกษหัตถบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ศึกษาอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม ประชาชนต่างมองเห็นถึงบทบาทหน้าที่ที่ทำอย่างครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การดูแลระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ รวมถึงด้านด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แบ่งเป็นรายด้านในการอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงสร้างพื้นฐาน ทั้งถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ผังเมือง สิ่งเหล่านี้เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทหน้าที่ในการก่อสร้าง การบำรุงรักษา จึงต้องทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนรับรู้และมองเห็นถึงการทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร มุลตะกร (2560 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.66$) อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนโดยตรง ดูแลในเรื่องของการสร้างงาน มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง แต่การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม ยังสนับสนุนได้ไม่มากพออยู่ในระดับปานกลางเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุกกันต์ สุขุมโล (พรมดี) (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผลการศึกษาวิจัยพบว่า บทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.71$) อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านสังคม พบว่า บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดูแลประชาชนให้มีสภาพสังคม มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์มีความสุข ปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน อยู่กันอย่างสงบสุข กำจัดแหล่งอบายมุขของท้องถิ่น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องดำเนินการโดยตรง จึงทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นบทบาทการ

ทำงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องดำเนินการ ได้มีการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ได้มีการจัดถังขยะรองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอย ส่งเข้าทำลายด้วยระบบฝังกลบได้ดี ไม่มีขยะตกค้าง ได้มีการจัดการและควบคุมการเกิดมลพิษ สิ่งเหล่านี้้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม ดำเนินการเป็นประจำ ทำให้ประชาชนมองเห็นถึงผลการดำเนินงานว่ามีบทบาทในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.95$) อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการศึกษา จัดให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสรับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนทั่วไป เป็นศูนย์กลางในการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนประเพณีของท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม จึงทำให้ประชาชนมองเห็นการทำงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.94$) อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ที่มีเพศต่างกัน บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศหญิง หรือเพศชาย ต่างได้รับการบริการ และรับรู้ได้จากผลของการทำงาน การพัฒนาท้องถิ่น ที่เกิดขึ้น ทำให้เห็นถึงบทบาทการทำงานในด้านต่างๆ ที่พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม เหมือนกันจึงมีความคิดที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ที่มีอายุต่างกัน บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนไม่ว่าจะมีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือ 20 – 55 ปี หรือสูงกว่า 55 ปีขึ้นไป ทุกคนต่างได้รับการบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามเหมือนกัน ทำให้เห็นถึงบทบาทการทำงานในด้าน ต่างๆ ที่พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม เหมือนกัน จึงมีความคิดที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศตวรรษ ชินวโร (อุดมศรี) (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มี อายุ แตกต่าง กัน มีความคิดเห็นบทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน บางคนจบการศึกษาปริญญาตรี บางคนจบต่ำกว่า หรือสูงกว่าระดับปริญญาตรี เมื่อทุกคนได้รับบริการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม ดำเนินงานพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับผิดชอบทุกคนจึงมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน มองว่าบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามอยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศตวรรษ ชินวโร (อุดมศรี) (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มี การศึกษา แตกต่าง

กัน มีความคิดเห็นบทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ที่มีอาชีพต่างกัน บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าประชาชนจะมีอาชีพอะไร ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรืออาชีพอิสระ หรือเกษตรกร ทุกอาชีพเมื่อทุกคนได้รับบริการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม ดำเนินงานพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบทุกคนจึงมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน มองว่าบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามอยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพงษ์ สัมฤทธิ์เดชขจร (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี : ศึกษาเฉพาะเขตอำเภอเมือง” ผลการวิจัยพบว่า ผลทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคล อาชีพ แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านโครงสร้างส่งเสริมสุขภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยว การบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรดำเนินการในเรื่องของการจัดระบบผังเมือง จัดเขตการใช้ที่ดินที่พักอาศัย พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ให้มีความชัดเจน ออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้ร่วมกันเพื่อป้องกันการทะเลาะ มีปัญหาในเรื่องการวางระบบผังเมืองต่างๆ เพราะเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นตลอดไป

1.2 ด้านเศรษฐกิจ ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรดำเนินการในเรื่องของการให้ความรู้ และการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเพื่อผลิตสินค้าไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ดูผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชน สนับสนุนจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านให้เกิดขึ้นในชุมชน ให้เกิดขึ้นต่อไปให้ได้

1.3 ด้านสังคม ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุน บุคลากรเพิ่มมากขึ้น ดำเนินการในเรื่องของการให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมาย (เด็กและเยาวชน) ที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด พร้อมทั้งจัดกระบวนการประชาคมหมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหา ยาเสพติด และประชาชนทุกคนก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสังคมของตน เป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลบุตรหลานให้ห่างไกลยาเสพติดร่วมกันกับท้องถิ่น

1.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินการในเรื่องของการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ใช้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมถึงสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนทุกคนในท้องถิ่น รักและหวงแหนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนร่วมกัน

1.5 ด้านการศึกษา ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ รวมถึงบุคลากรดำเนินการในเรื่องของการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันพระ วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา ร่วมกับประชาชนและวัดในท้องถิ่นของตนเองเพิ่มมากขึ้น ช่วยกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ของไทยเราให้คงอยู่สืบไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

2.2 ควรศึกษานโยบายที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

บรรณานุกรม

กขพรรณ โรจนวิฑิตพงศ์. (2559). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนชนมไทยเพชรบุรี ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

กนิษฐา สุทธิเจริญ. (2555). ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสรพรต อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฐิติมา อิมรัตน์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมงามอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

จิตยา สุวรรณะชญ. (2547). ความคาดหวังบทบาทพัฒนาและคณะกรรมการหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

- ณัฐพงษ์ สัมฤทธิ์เดชขจร. (2557). **การจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี : ศึกษาเฉพาะเขตอำเภอเมือง**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม. (2561). **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – 2565)**. สำนักปลัด: ชัยภูมิ.
- พระมหาสุกกันต์ สุขุมโล (พรมดี). (2557). **บทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศตวรรษ ชินวโร. (อุดมศรี). (2558). **บทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุภาพ สุภาโว. (บัวบรรจง) (2561). **บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พลอยพรรณ เชี่ยวชาญ. (2559). **บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน**. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- พัชฌณ์ ฤทธิชัย. (2558). **ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการบริการของเทศบาลในเขตอำเภอเมขามจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิเชียร มุลตะกร. (2560). **ทรงสนะของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิรินรา บุญรอด. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะท้อน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2547). **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์.
- สันติ ห่วงน้ำ. (2555). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมมอบ อำเภอแหลมมอบ จังหวัดตราด**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรอนงค์ แก้วสง่า. (2555). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี**. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา